

Förenklingsförslag: Ta bort förflyttningsregistret för får

Idag är det:

- Svårt att göra rätt
- Problem med tillämpning
- Problem med lagstiftning

Förenklingsförslaget

- Bidrar till konkurrenskraft
- Ökar investeringsviljan
- Möjliggör fler arbetstillfällen
- Ger miljönytta
- Kan effektivisera/förbättra anseendet för myndigheter

Vad är problemet?

Alla förflyttningar till och från en fårgård (förutom en del av förflyttningarna mellan egna anläggningar) ska rapporteras till Jordbruksverkets förflyttningsregister

Varför är det ett problem?

Rapporteringar till förflyttningsregistret upplevs som en onödig arbetsbelastning av flera fårägare. Utredarens uppfattning är att det saknas en hel del rapporteringar eftersom många fårägare inte tycker att registret har något värde.

Vad är orsaken till problemet?

Rapportering av fårförflyttningar behövs, enligt Jordbruksverkets hemsida, för att kunna spåra djur om det blir ett sjukdomsutbrott. Registret sägs också användas vid handläggning och kontroll av stöd.

Hur omfattande är problemet

Rapporteringskravet omfattar alla fårägare, destruktionsanläggningar och slakterier. Totala antalet utrapporteringar är 31815 st och omfattar 302300 djur. Av dessa är 234547 djur som skickas till slakt och 8300 djur som sänds till Svensk Lantbrukstjänst för destruktions. Det är drygt 59000 av de rapporterade djuren (knappt 20%) som inte går till slakt eller destruktions. 21355 djur saknar motrapport.

Vad är målet?

Målet är att slopa förflyttningsregistret och istället hämta in eventuella uppgifter som behövs för att smittbekämpa från anläggningsregistret och stalljournalerna. Får- och geträkningsregistret bör vara kvar. Om det behövs rapporter från destruktionsanläggningar och slakterier kan dessa fortsatt finnas kvar.

Nollalternativ

Regelbördan förändras inte om förflyttningsregistret finns kvar.

Idag saknar ca 10% av rapporteringarna en motrapport, dessutom finns det troligen en hel del förflyttningar som inte rapporteras alls. Rapporter från slakteri och Svensk Lantbrukstjänst motsvarar knappt 2/3 av alla rapporterade förflyttningar.

Vidare behöver får- och geträkningsregistret uppdateras med uppgifter över vilka som upphör med sin produktion.

Alternativa lösningar

Målet med förändringen är att minska på regelbördan. Vid sjukdomsutbrott kan det nya djuranläggningsregistret tillsammans med djurägarnas stalljournaler användas. Förflyttningar av djur ska skrivas in i stalljournalen inom 48 timmar, uppgifter till förflyttningsregistret behöver inte rapporteras in förrän inom 7 dagar. Med dagens teknik bör det via, sms och mail, gå att hämta in senaste uppgifter från djurägarnas stalljournaler tillräckligt snabbt. Hos de djurägare som använder digital stalljournal bör det dessutom gå att hämta in mer exakta uppgifter på individnivå än vad som är möjligt i förflyttningsregistret. Vid handläggning och kontroll av stöd behövs endast den årliga får- och geträkningen. Det är den som ligger till grund för hur många kontroller som ska utföras varje år.

Motstridiga intressen

Syftet med registret kan ifrågasättas. Jordbruksverkets djurhälsoenhet använder inte registret för närvarande enligt Ann-Christine Ring (Jordbruksverket). Sandra Ögren på Jordbruksverkets smittbekämpningsenhet menar dock att registret behövs vid en eventuell epizooti eftersom det är mer effektivt att använda sig av ett register i en utbrottsituation, än att vara hänvisad till att ringa runt eller på annat sätt få del av informationen i journalerna. Registret får egentligen först ett värde om det skulle komma in en allvarlig smittsam sjukdom som t.ex. mul- och klövsjuka, då arbetet behöver gå snabbt och det kan vara många berörda. Registret är alltså inte något som används ofta, men det behöver finnas på plats för utbrottsituationer. Dessutom menar hon att det går att göra sammanställningar och få fram statistik på ett bättre sätt än om man ska få fram uppgifterna via stalljournalerna.

Måluppfyllelse

Ett slopat förflyttningsregister sparar pengar och arbete för myndigheten och djurägarna. Idag upplevs förflyttningsregistret som inte helt komplett. Vid ett sjukdomsutbrott måste de drabbade djurägarna ändå kontaktas. Vilka dessa är i ett drabbat smittområde framgår av anläggningsregistret. Vill man smittspåra enstaka individer går det inte att göra så med hjälp av förflyttningsregistret, då måste man använda stalljournalen i alla fall.

I EUs förordning EU2016/429 punkt 103 rekommenderas medlemsstaterna att minimera byråkratin: "(103 För att minska de administrativa bördorna bör registrering och godkännande om möjligt integreras i ett befintligt system för registrering eller godkännande som den berörda medlemsstaten redan har inrättat för andra ändamål."

Med tanke på hur liten andel djur i rapporterna som inte går direkt till slakt eller destruktion borde det räcka att rapportera förflyttningar mellan övriga anläggningar, alternativt ersätta dessa delar av förflyttningsregistret med enbart anläggningsregistret och stalljournalerna.

Får-och geträkningsregistret används för att bestämma antalet kontroller av olika djurbaserade stöd. Den delen av registret påverkas inte av förslaget men det vore önskvärt att registret uppdateras med uppgift om vilka fårägare som upphör med sin verksamhet.

Regelverk

§35. Rapportering av förflyttningar av får och getter enligt artikel 113 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 ska ske antingen till Jordbruksverket eller till en organisation som har utsetts av Jordbruksverket.²³ Rapportering ska ske senast 7 dagar efter mottagande eller avsändande av djuren. (SJVFS 2021:13)

Aktörer som håller får och getter behöver inte rapportera förflyttningar mellan egna anläggningar som ligger inom samma eller angränsande kommuner.

Kontaktperson

Birgit Fag, Hushållningssällskapet Jönköping
E-post: birgit.fag@hushallningssallskapet.se
Telefon: 0708-29 05 45

